

SGP

Blik op Zeeland

Statenfractie Zeeland

TIEN JAAR VAN DER MAAS:

Over jeugd, lastige momenten en
een open Bijbel

ONDERWIJS:

Goed onderwijs moet
jongeren aan Zeeland binden

ZEEUWS ERFGOED:

SGP maakt zich sterk voor behoud

FAMILIEDAG 2025:

Foto's en een korte terugblik

4

8

10

16

20

21

EN VERDER

Zeeuwse jongeren aan het woord
Flexibel reizen met het ov
Tandartsentekort
Positie binnenvaart verbeteren
Aanpak Midden-Zeelandroute
Meer huizen bouwen
Idee SGP schot in de roos
Kerncentrale te koop
Ruimte bieden om te boeren
Verbetering onderwijs
Oude dossiers
Onze mensen
Quiz

6
7
9
13
14
18
19
22
23
24
25
27
28

COLOFON

REDACTIE

SGP-Statenfractie Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg
zeeland.sgp.nl

ONTWERP EN DRUK

De ideeënfabriek van Pieters
December 2025

FOTO COVER

SGP-STATENFRACTIE

V.l.n.r.: Kees van den Berge,
Wim Kok, Joan van Burg,
Harry van der Maas,
Harold van de Velde, Hans Rottier.

BEELDVERANTWOORDING

Beeldbank Provincie Zeeland

SOCIALE MEDIA

Via onze sociale mediakanalen houden we u op de hoogte van ons politieke werk. Volgt u ons al?

@SGPZeeland

VOORWOORD

DOOR JOAN VAN BURG | FRACTIEVOORZITTER

Beste lezer,

2025 leek een jaar te worden waarin er eindelijk zonder onderbreking kon worden doorgewerkt in de politiek. Van lokaal niveau tot Europees niveau stonden er geen verkiezingen gepland. Toch liep het anders. Er vonden alsnog landelijke verkiezingen plaats, wat weer invloed heeft op allerlei plannen en regels. In Zeeland ging het werk intussen wel gewoon door. Al is dat soms lastig, want voor veel onderwerpen is Zeeland afhankelijk van de landelijke wet- en regelgeving. Van stikstofmaatregelen tot geld voor Zeeuwse woningbouwplannen, alsook voor plannen voor de Zeeuwse zorg en het onderwijs.

Het valt op dat de laatste jaren veel problemen pas serieus genomen worden als ze een crisis genoemd worden. Hierdoor lijken de waan van de dag en de hype van de week steeds vaker het politieke tempo te bepalen. Toch geldt nog altijd het gezegde: 'regeren is vooruitzien'. Volgens de Bijbel heeft de overheid bovendien de duidelijke opdracht om te zorgen voor rust en stabiliteit in het land: "(...) een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid" (1 Tim. 2:2). In een onrustige wereld is dat een stevige taak. Daarin is elke dag Gods hulp onmisbaar. Vanuit eigen kracht is niets mogelijk, al vinden politici dat soms moeilijk om toe te geven. Niets is minder waar. Het geeft rust om te weten dat God alles in Zijn hand houdt. Zelfs als de wereld in brand lijkt te staan.

Dit magazine biedt een overzicht van de werkzaamheden van de Zeeuwse SGP-Statenvructie. U leest er wat we in de afgelopen periode bereikt hebben en waar we ons voor inzetten in de komende tijd. U krijgt een inkijkje in belangrijke onderwerpen binnen de Zeeuwse politiek en vindt er prachtige foto's van onze mooie provincie. Heeft u vragen of wilt u iets met ons delen? Onze contactgegevens vindt u op pagina 27. We horen graag van u.

Veel leesplezier!

Joan

TIEN JAAR GEDEPUTEERDE: MOOIE MIJLPAAL VOOR VAN DER MAAS

4

DOOR HENRY JACOBSE

“Het is mooi werk om te doen. Ik geniet er nog elke dag van.” Met die woorden blikt gedeputeerde Harry van der Maas terug op de afgelopen tien jaar. Sinds 10 juli 2015 is hij gedeputeerde voor de SGP en zet hij zich in voor de belangen van Zeeland.

VAN DE SCHOOL NAAR DE ABDIJ

Hij begon als meester voor de klas. Daarna werkte hij een periode bij Jan en Paul Baan en was daardoor onder meer betrokken bij ontwikkelingswerk in Oost-Europa en Afrika. Vervolgens volgde een periode als directeur in het onderwijs. Toch trok de politiek hem al jong. “Ik was als kleine jongen erg nieuwsgierig naar wat er in de wereld om ons heen gebeurde. Uit de krant knipte ik van alles uit. Rond mijn vijftiende schreef ik zelfs brieven naar ministers in Den Haag. Ik kreeg dan reacties terug, bijvoorbeeld van Ruud

Lubbers en Hans van den Broek. Dat vond ik geweldig.”

In 2007 werd hij Statenlid voor de SGP in Zeeland. Dat deed hij acht jaar, tot hij in 2015 gedeputeerde werd. “Dat was spannend, want je zegt tenslotte je baan op. Ik voelde de grote verantwoordelijkheid van het ambt. Maar ik had er ook zin in. Het besturen van onze mooie provincie is de mooiste baan die er is!”

BELANGRIJKE ONDERWERPEN

In de afgelopen tien jaar heeft

Van der Maas veel voor elkaar kunnen krijgen. Dat kostte vaak veel tijd en geduld. Zo werd de Westerscheldetunnel in 2025 tolvrij. “Dat was iets van lange adem. Ik heb veel ritjes naar Den Haag gemaakt. Maar het resultaat telt. Ik ben met name blij voor de mensen uit Zeeuws-Vlaanderen.”

Ook de treinverbinding gaf hij veel aandacht. “Ik wilde het voor mensen makkelijker maken om met de trein te reizen. Veel mensen zeiden dat het nooit zou lukken, omdat er te weinig reizigers zijn.

Dat is onbegonnen werk, zeiden de ambtenaren. Toch is het gelukt. Nu rijden er geen twee, maar drie treinen per uur!”

Daarnaast zet hij zich in om jongeren in Zeeland te houden. “Veel jongeren verlaten Zeeland. Ik zie graag dat meer jongeren hier studeren en werken. Er zijn veel vacatures. En waar kun je nu mooier wonen dan hier? Daarom hebben we geïnvesteerd in nieuwe opleidingen en onderzoekscentra. Denk aan het Joint Research Center in Middelburg. Dat is een groot nieuw laboratorium voor onderzoek voor het mbo, hbo en wo. In het nieuwe Delta Climate Center in Vlissingen wordt gewerkt aan kennis over watervraagstukken, klimaat en voedsel. Op deze manier wordt Zeeland steeds interessanter voor jonge mensen en bedrijven.

LASTIGE MOMENTEN

Niet alles ging vanzelf. “Soms sta je alleen in het college. Bijvoorbeeld

bij besluiten over grote festivals of activiteiten op zondag. Daar kan ik niet mee instemmen. Het is belangrijk om trouw te blijven aan de Bijbel en Gods geboden. Gods Woord heeft het laatste woord. Ik probeer dan uit te leggen waarom ik er zo over denk.”

Soms krijgt hij de wind van voren. Bijvoorbeeld toen er in Den Haag besloten werd dat in 2029 vier maanden geen treinen rijden in Zeeland. “Dat had ik niet besloten, maar de staatssecretaris. Wel heb ik meegedacht over oplossingen voor onze reizigers. Want het zal op hen enorm veel impact hebben. Daar kreeg ik helaas veel kritiek op. Ik werd medeverantwoordelijk gehouden voor een besluit waar ik niet over ging.”

WAT HELPT U IN DIT WERK?

“Het thuisfront steunt me. Dat is heel belangrijk. Want het is intensief en ik ben veel van huis. Het mooie aan de

SGP is dat we politiek bedrijven bij een open Bijbel. Dat geeft houvast. Het is nodig om elke dag om wijsheid te bidden. HEER' ai maak mij Uwe wegen, door Uw woord en Geest bekend.”

VOORUITKIJKEN

Ook voor de komende jaren heeft Van der Maas nog volop plannen. “Er gebeuren veel ongelukken op de Zeeuwse wegen. Daar wil ik graag verandering in brengen, want ongevallen brengen veel leed en verdriet. Verder moet er een plan worden gemaakt voor de vervanging van de Zeelandbrug. Ook wil ik me sterk blijven maken voor goede zorg, want ziekenhuizen, tandartsen en huisartsen zijn onmisbaar voor de Zeeuwen.”

Van der Maas besluit met een glimlach: “Als ik nadenk over de toekomst, hoop ik dat er steeds meer jongeren in Zeeland blijven wonen. En ook dat de SGP blijft groeien!”

HET VOLLEDIGE INTERVIEW MET GEDEPUTEERDE VAN DER MAAS KUNT U LEZEN OP ONZE WEBSITE ZEELAND.SGP.NL.

DE STEM VAN JONGE ZEEUWEN

DIT VINDEN ZIJ BELANGRIJK

DOOR HENRY JACOBSE

Hoe kijken jongeren naar Zeeland? In dit artikel vertellen drie jonge Zeeuwen wat zij belangrijk vinden: van betaalbaar wonen tot het behoud van de Zeeuwse taal.

6

DAVID (21) UIT MIDDELBURG: "IK HOOP DAT ZEELAND NIET LEEGLOOPT"

David woont sinds 2006 in Middelburg. Hij studeert aan de HZ en werkt daarnaast voor de lokale politiek. Zeeland vindt hij een fijne plek om te wonen: rustig, groen en met mooie wandelpaden. Toch heeft hij ook zorgen voor de toekomst. "Er zijn te weinig huisartsen, leraren en buschauffeurs. Als er niet meer mensen bijkomen, verdwijnen voorzieningen." David hoopt dat er meer starterswoningen komen voor jonge mensen. Hij ziet kansen: "Steeds meer mensen kunnen thuiswerken. Zo kunnen jonge professionals uit de Randstad naar Zeeland komen. Zeeland is rustiger én de huizen zijn goedkoper." Zijn droom? "Een leefbare provincie waar dorpen niet leeg raken én waar we vooroplopen in duurzaamheid."

DAISY (19) UIT VLISSINGEN: "IK ZOU HIER GRAAG KUNNEN BLIJVEN WONEN"

Daisy zit in haar laatste jaar op het Nehalennia in Vlissingen en wil hierna geneeskunde gaan studeren. Ze vindt het groen en de rust in Zeeland heerlijk. Toch vraagt ze zich af of ze hier straks nog goed kan wonen. Het is lastig om een huis te vinden dat betaalbaar is en ook werk vinden in een groot ziekenhuis of groot bedrijf is niet makkelijk. Zeeland heeft weinig grote bedrijven. Volgens Daisy zijn er meer mensen nodig om dat mogelijk te maken. Steden als Vlissingen en Middelburg mogen volgens haar best groeien, als de kleine dorpen maar rustig blijven. Ze zou het fijn vinden als jong en oud samen nadenkt over de toekomst van Zeeland. Jongeren en ouderen denken verschillend, maar hun wensen zitten dicht bij elkaar dan vaak wordt gedacht.

LEONARD (20) UIT KRABBENDIJK: "LATEN WE BOUWEN OP WAT ZEELAND STERK MAAKT"

Leonard voelt zich thuis in Zeeland. Hij houdt van het platteland, de rust en dat mensen elkaar kennen. Hij vindt het jammer dat steeds minder mensen het Zeeuwse dialect spreken. Steeds minder kinderen leren de Zeeuwse taal. Hij zou graag zien dat Zeeland inzet op waar ze sterk in is: bedrijven die schepen maken, een extra kerncentrale in Borssele en vissers die het werk van hun (groot) ouders voortzetten. Zelf had hij misschien in Zeeland gestudeerd als de opleiding Bestuurskunde aangeboden werd door de HZ. Leonard vindt het belangrijk dat Zeeland trouw blijft aan haar christelijke wortels. Hij roept Zeeuwen op om mee te doen in de politiek. Word actief! Daar wordt de politiek alleen maar beter van!

VAN DEUR TOT DEUR MET FLEXIBEL OV

DOOR KEES VAN DEN BERGE | STATENLID

Het openbaar vervoer in Zeeland moet en kan beter georganiseerd worden. De SGP is van mening dat goed openbaar vervoer noodzakelijk is voor de leefbaarheid van de Zeeuwen. Ook in een uitgestrekte plattelandsprovincie als Zeeland moet je vanuit een dorp of vanuit de polder makkelijker bij voorzieningen zoals scholen, winkels of een ziekenhuis kunnen komen. Ook de aansluiting op de trein moet beter.

DE FLEX

Daarom is de afgelopen jaren een nieuw vervoerssysteem voorbereid. Sinds 17 februari 2025 is dit zogenaamde flexibel vervoer op aanvraag, kortweg de Flex, beschikbaar op Schouwen-Duiveland en sinds 16 juni 2025 ook op Noord-Beveland. Stapsgewijs volgt dit jaar en in 2026 de rest van Zeeland.

door Zeeland of telefonisch via 088-23 58 070. Als je dat ten minste een uur voor je reis doet, dan weet je zeker dat er een Flex komt. De kosten zijn gelijk aan het gewone ov. Ook een studentenkaart, 65+ kaart of ov-minimakaart kan gewoon gebruikt worden. Betalen kan via de app of pin direct bij de chauffeur.

EEN POSITIEVE REIZIGER:

MET DE FLEX KAN IK NU ZELF BEPALEN WANNEER IK VAN EN NAAR MIJN WERK IN BROUWERSHAVEN REIS, ZONDER AFHANKELIJK TE ZIJN VAN ANDEREN

EN NOG EEN POSITIEVE REIZIGER:

HET IS EEN GROOT VOORDEEL DAT DE FLEX OOK RIJDT ALS ER GEEN GROTE LIJNBUSSEN RIJDEN, ZOALS 'S AVONDS EN IN HET WEEKEND

7

De grote bussen blijven rijden op de hoofdlijnen, bijvoorbeeld Terneuzen – Goes. Daarnaast rijden er taxi's en kleine busjes (te herkennen aan hun paars-witte kleur met opdruk van Reizen door Zeeland). Binnen de bebouwde kom stap je op bij een groene hubpaal, deze staan nooit verder dan 500 meter van je huis. Buiten de bebouwde kom kun je ook thuis opgehaald en afgezet worden. De Flex rijdt van 06.00 tot 23.00 uur, ook in het weekend. Een rit met de Flex boek je via de app Reizen

EILAND-OVERSCHRIJDEND REIZEN

Uiteraard zal waar nodig het systeem verder verbeterd worden de komende tijd. Daarom heeft de SGP-Statenvructie op 4 juli 2025 nog een motie gesteund om eiland-overschrijdend reizen met de Flex mogelijk te maken tussen Schouwen-Duiveland en Noord-Beveland. En om te onderzoeken of de aansluiting met de Flex tussen Noord-Beveland en Goes in de weekenden voor thuiskomende en vertrekkende studenten verbeterd kan worden.

Gedeputeerde Van der Maas samen met de wethouder van Noord-Beveland bij een nieuwe hub-opstaptelek bij Kamperland.

**HEEFT U EEN VRAAG OF GOED IDEE
OVER HET OPENBAAR VERVOER?**

Ik hoor het graag! clm.vd.berge@zeeland.nl

MOET ZEELAND FLINK GROEIEN?

DOOR HAROLD VAN DE VELDE | STATENLID

Op 10 januari 2025 hield Hugo de Jonge als waarnemend commissaris van de Koning in Zeeland zijn nieuwjaarstoespraak. Dit was een toespraak die het nodige stof heeft doen opwaaien in Zeeland. Hugo de Jonge deed daarin de plannen van Gedeputeerde Staten uit de doeken over *Zeeland 2050*.

Zeeland 2050 is het plan van Gedeputeerde Staten om de provincie economisch te versterken, de voorzieningen te behouden en de energietransitie vorm te geven. Daarbij wordt ingezet op een forse groei van het aantal inwoners en een rol als 'groen stopcontact' van Nederland met duurzame energie-oplossingen, zoals waterstofcentrales en kernenergie. Daarnaast wil Zeeland met het Rijk afspraken maken over infrastructuur, energie en economische ontwikkeling, met als doel een gezamenlijke investeringsagenda op te stellen.

BEVOLKINGSGROEI ALS OPLOSSING?

Deze toekomstvisie leidt tot veel discussie. Volgens het college van Gedeputeerde Staten is bevolkingsgroei noodzakelijk om voorzieningen zoals ziekenhuizen en scholen in stand te houden. De vraag vanuit de SGP-Statenfractie is of een verdubbeling van de Zeeuwse steden realistisch of wenselijk is. Grootschalige verstedelijking is geen garantie voor betere voorzieningen in dorpen. Sterker nog: nu is al te zien dat dorpen kampen met verschraving ondanks stedelijke ontwikkeling.

Denk ook aan het tekort aan huisartsen, tandartsen en ook zorgpersoneel, om maar enkele voorbeelden te noemen. Deze voorzieningen staan met het huidige bevolkingsaantal in Zeeland al onder druk.

KANSEN VOOR JONGEREN EN ECONOMIE

In plaats van blind in te zetten op groei, moet geïnvesteerd worden in behoud en terugkeer van Zeeuwse jongeren. Jaarlijks verlaten honderden jongeren onze provincie, vaak om niet meer terug te keren. Dat kan en moet anders. Campus Zeeland is een goed begin, maar er moet verder gebouwd worden. Hoe kunnen onderwijs en werkgelegenheid in Zeeland nog aantrekkelijker gemaakt worden? Een krachtig actieprogramma op dit gebied zou een essentieel onderdeel moeten zijn van de strategische en investeringsagenda.

De bereikbaarheid van Zeeland is voor de SGP een belangrijk speerpunt voor de toekomst van onze provincie. Dat horen we ook veel terug van de SGP-raadsleden en bestuurders in de gemeenten. Wegen, bruggen en tunnels

8

**WELKE BOODSCHAP GEVEN
WE ONZE INWONERS MEE?**

zijn kwetsbaar in Zeeland als er bijvoorbeeld ongevallen plaatsvinden. Dat is nu al een probleem en dat neemt extra toe als Zeeland verder gaat groeien.

SAMENWERKEN AAN EEN REALISTISCHE TOEKOMSTVISIE

De SGP pleit voor een heldere, doordachte aanpak waarbij Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten samenwerken aan een gedeelde visie. Dit voorkomt verrassingen en zorgt voor een transparante communicatie richting de Zeeuwen. Welke boodschap geven we onze inwoners mee? Dat is de kernvraag. Men moet niet geleid worden door een geforceerde drang naar groei, maar door het versterken van wat Zeeland al sterk maakt.

Zeeland moet en zal zich ontwikkelen, maar laten we dat doen op een manier die recht doet aan onze waarden en behoeften. Verbinding is de sleutel tot een succesvolle toekomst, niet polarisatie. De rust en ruimte van Zeeland is iets om zuinig op te zijn. Meegroeien met de ontwikkelingen in de samenleving is zeker nodig. Dat hebben we met elkaar in de afgelopen jaren ook gedaan. Groei is een middel, geen doel. De karakteristieken van Zeeland moeten behouden blijven.

HEEFT U IDEEËN OVER DE TOEKOMST VAN ZEELAND?

Laat het mij weten via h.vd.velde@zeeland.nl

TANDARTSEN-TEKORT

DOOR HANS ROTTIER | STATENLID

De gezondheidszorg heeft te maken met personeelsgebrek, net als veel andere sectoren in Nederland. Of het nu gaat om huisartsen, tandartsen, verpleegkundigen; ook in Zeeland zijn er tekorten. Dat heeft deels te maken met opleidingen die (te) ver weg zijn ten opzichte van Zeeland. Een specifiek Zeeuws probleem is het tekort aan tandartsen. De SGP pleit ervoor dat er een extra tandartsopleiding komt in het Erasmus MC te Rotterdam, zodat dit bij kan dragen aan het oplossen van het tandartsentekort. Op vrijdag 15 maart 2024 is dat onderstreept door een unaniem (door alle politieke partijen) ingediende en aangenomen motie in Provinciale Staten. Mondzorg is een basale, noodzakelijke levensbehoefte. Het is van groot belang voor de volksgezondheid én leefbaarheid dat iedere Zeeuwse inwoner terecht kan bij een tandartspraktijk in de eigen regio en daarvoor geen lange afstanden af hoeft te leggen.

Samen met de SGP Tweede Kamerfractie zetten we ons in om het tandartsentekort in Zeeland op te lossen. In oktober 2025 bracht Diederik van Dijk samen met Wim Kok en andere SGP'ers een werkbezoek aan Mondzorg Schot in Middelburg.

Foto: UNIECK communicatie

SGP MAAKT WERK VAN CULTUREEL ERFGOED

DOOR HARRY VAN DER MAAS (GEDEPUTEERDE) EN KEES VAN DEN BERGE (STATENLID)

Zeeland is meer dan dijken, stranden en pittoreske dorpjes. De Zeeuwse identiteit is gevormd door eeuwen van strijd tegen het water, handelsgeest, religie en verbondenheid onder de mensen. Dit alles heeft geleid tot een rijk cultureel erfgoed. Denk maar aan de prachtige molens, de mooie kerkgebouwen en de historische boerderijen.

MEER GELD VOOR RESTAURATIE

Overall in onze provincie zijn sporen van het verleden zichtbaar. Om dat erfgoed te behouden en zichtbaar te maken, investeert de provincie Zeeland in deze monumenten. Het zijn tastbare getuigen van de geschiedenis. Daarom is bovenop het budget dat de provincie elk jaar al uitgeeft tot 2027, nog eens jaarlijks 2 miljoen extra beschikbaar gesteld voor het behoud van het Zeeuws cultureel erfgoed. Met de verhoogde restauratiesubsidies kunnen boerderijen, kerken, orgels en molens opgeknapt worden.

BESEF VAN DE WAARDE VERGROTEN ONDER BEVOLKING

De SGP vindt het belangrijk dat het cultureel erfgoed toegankelijker gemaakt wordt voor het publiek. Daarom wordt extra geld uitgegeven aan o.a. participatie, het betrekken van burgers bij cultureel erfgoed. Ook voor

restaurantonderwijs is extra geld uitgetrokken, zodat vakmanschap behouden blijft.

Het Zeeuwse dialect, onze klederdracht, het ringrijden en de streekrecepten behoren eveneens tot ons erfgoed. De SGP vindt het belangrijk om dat te behouden en door te geven aan de volgende generatie. We zijn er namelijk trots op, we houden van Zeeland!

*Geen dierder plek voor ons op aard,
Geen oord ter wereld meer ons waard,
Dan, waar beschermd door dijk en duin,
Ons toelacht veld en bosch en tuin;
Waar steeds d'aloude Eendracht woont,
En welvaart 's landsmans werk bekroont,
waar klinkt des Leeuwen forsche stem;
'Ik worstel moedig en ontzwem!'*

Harry van der Maas bracht samen met wethouder Smit van de gemeente Schouwen-Duiveland een bezoek aan de opgeknapte molen Den Haas in Zierikzee.

MOLENS HOREN BIJ ZEELAND

Veel inwoners en toeristen vinden molens prachtig. Het behouden van molens is een verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid, maar ook van gemeenten en de provincie. Als SGP-Statenvructie hebben we er steeds op aangedrongen dat er een molenvisie moest komen. In opdracht van de Vereniging De Zeeuwse Molen, in samenwerking met het Gilde van Molenaars afdeling Zeeland, was in 2024 *De Zeeuwse Molenvisie* gereed. Daarin wordt o.a. de technische onderhoudsstaat van de 77 windmolens (molens met een wiekenkruis) beschreven en wat er moet gebeuren om deze molens te behouden. Van die 77 molens zijn er namelijk 18 in matige of slechte staat. Recent zijn molen De Zwaan in Moriaanshoofd en molen De Hoop in Zierikzee met o.a. steun van de provincie opgeknapt. Deze molens staan er nu weer prachtig bij. Verder verstrekt de provincie een vergoeding waarmee de Zeeuwse molens blijven draaien. Door letterlijk in beweging te blijven, blijven ze aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. Want wat is mooier dan een draaiende molen te zien in het Zeeuwse landschap?!

GESCHENKWONINGEN

Na de Watersnoodramp van 1953 raakten veel mensen hun huis kwijt. Vanuit andere landen kreeg Zeeland toen veel hulp. Er kwamen honderden houten prefab woningen per trein en schip naar onze provincie. Veel gezinnen kregen daardoor snel weer een dak boven hun hoofd. Tegenwoordig zijn ze nog te zien in veel dorpen. Ze zijn te herkennen aan hun blauwe, gele of bruine kleur.

De provincies Zeeland en Zuid-Holland wilden weten hoeveel van deze noodwoningen er nog zijn. Uit onderzoek blijkt dat er al ruim vijftig verdwenen zijn. Er staan in Zeeland nog 361 geschenkwoningen. Daarvan zijn 133 houten huizen na verbouwing onherkenbaar geworden als geschenkwoning. Er zijn nog slechts 41 geschenkwoningen in originele staat en 96 huizen in goede staat.

Om deze houten woningen te behouden als cultureel erfgoed, heeft de SGP-Statenvructie een motie ingediend om een aantal van deze woningen een beschermde status te geven. Dat betekent dat ze niet zomaar gesloopt of verbouwd mogen worden. De SGP vindt het wel belangrijk dat eigenaren betrokken worden in dit proces en dat ze goed weten welke verplichtingen bij een beschermde status horen en welke

financiële voordelen er door middel van subsidies zijn.

In november 2025 is bekend geworden dat voortaan twaalf geschenkwoningen in Zeeland beschermd zijn: zes huizen in Hansweert, vijf in het Duinwegje in Burgh-Haamstede, één in Renesse en ook het dorps huis Holland Huis in Scherpenisse zijn op de lijst gezet van Rijksmonumenten.

ZEEUWSE MUSEA IN STAND HOUDEN

De SGP-Statenfractie heeft in januari 2025 een ontbijt georganiseerd om met vrijwilligers en bestuurders van Zeeuwse musea in gesprek te gaan en te horen wat er speelt. Tijdens het ontbijt lichtten beleidsambtenaren, Kees van den Berge en Harry van der Maas het provinciale museumbeleid toe. In tafelgesprekken deelden deelnemers hun zorgen en ideeën. Duidelijk werd dat Zeeuwse musea meer zijn dan verzamelingen van oude voorwerpen: ze vormen het kloppend hart van het Zeeuwse verhaal, versterken gemeenschappen en dragen bij aan onderwijs, welzijn en verbondenheid.

Ook hoorden we dat veel musea een tekort aan vrijwilligers hebben en te maken hebben met steeds

stijgende kosten. Toch bood het museumontbijt ook toekomstperspectief: Als grote en kleine musea in Zeeland samenwerken, kunnen de musea elkaar versterken! Met dit Zeeuws museumontbijt onderstreept de SGP het belang van het in stand houden van musea. Zodat de Zeeuwen en andere bezoekers kennis kunnen blijven nemen van de Zeeuwse geschiedenis.

SOMMIGE BEELDBEPALENDE KERKGEBOUWEN KRIJGEN EEN ANDERE BESTEMMING

Al een aantal jaren hebben veel kerkelijke gemeenten moeite om hun kerkgebouw te onderhouden vanwege het dalend aantal kerkgangers. Dit probleem van ontkerkelijkheid doet zich vooral voor bij de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) en de Rooms-Katholieke Kerk. Op bijvoorbeeld Schouwen-Duiveland zijn 48 kerkgebouwen: van twee staat alleen de toren er nog: de Plompe Toren bij Koudekerke en de Sint Lievens Monstertoren in Zierikzee. Acht kerkgebouwen hebben al een nieuwe bestemming gekregen, één kerkgebouw staat leeg. Na gesprekken met de kerkbesturen van 37 kerkgebouwen, is de verwachting dat binnen een termijn van ongeveer vijftien jaar zo'n 21 kerkgebouwen hun religieuze functie kunnen behouden en dat minstens 16 kerkgebouwen hun religieuze functie zullen verliezen!

ALLE ZEEUWSE GEMEENTEN HEBBEN EEN KERKENVISIE

De SGP-Statenfractie heeft in 2019 het initiatief genomen om als provincie samen met gemeenten en kerkbesturen beeldbepalende kerkgebouwen te behouden. Vanuit de rijksoverheid konden gemeenten een decentrale uitkering aanvragen om een kerkenvisie op te stellen. Alle 13 Zeeuwse gemeenten hebben deze uitkering aangevraagd en toegezegd gekregen. Als SGP zijn we blij dat dit het resultaat is van ons

initiatief. In geen enkele andere provincie in Nederland doen alle gemeenten mee, daarin is Zeeland dus uniek.

Met behulp van een kerkenvisie wordt, in goed overleg met kerkeigenaren, een duurzame strategie ontwikkeld voor waardevolle kerkgebouwen die vaak zeer bepalend zijn in hun omgeving. Een kerkenvisie moet leiden tot een gezamenlijke actie om de religieuze functie in een kerkgebouw te behouden, samen met verantwoorde nevenfuncties die huuropbrengsten geven. Nu per gemeente de kennis is gegenereerd, kan gestart worden met vervolgacties. Daarbij wordt uitvoering gegeven aan de aanbevelingen en kunnen de meest urgente zaken worden aangepakt. Ook dient er onderzoek gedaan te worden naar de wenselijkheid van een professionele organisatie op provinciaal niveau. De Stichting Oude Zeeuwse Kerken krijgt op dit moment hulp van de provincie om zich verder te ontwikkelen tot een professionele organisatie.

VOORBEELDEN

In sommige gemeenten in Zeeland zijn al diverse initiatieven gerealiseerd. Bijvoorbeeld in de voormalige Onze-Lieve-Vrouw Visitatiekerk in Westdorpe in Zeeuws-Vlaanderen, waar een grote glazen box in de kerk is geplaatst voor sociale activiteiten. Daardoor heeft het kerkgebouw nu vooral een functie als dorpshuis. In de voormalige Rooms-Katholieke kerk in Yerseke zit sinds 2014 SintAnna B&B PetitHotel. Wat ook een mooie herbestemming heeft gekregen, is de Westerkerk in Goes. Deze herbestemming heeft van de provincie Zeeland een subsidie gekregen van €155.000.

Westerkerk in Goes.

Foto: gereformeerdekerken.info

POSITIE BINNENVAART MOET VERBETEREN

DOOR HANS ROTTIER | STATENLID

Zeeland is een provincie met veel water en het is logisch dat de binnenvaart een belangrijke plaats hierin heeft. De binnenvaart vervoert personen en goederen in bulk of containers over rivieren en kanalen. De SGP-Statenfractie zet de binnenvaart nadrukkelijk op de politieke agenda en ook gedeputeerde Van der Maas trekt aan dit mooie dossier.

SYMPOSIUM VOOR VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

De SGP-Statenfractie heeft in september 2024 een symposium over de Zeeuwse zoektocht naar kansen voor meer goederenvervoer over water gehouden. De heer Veenstra, hoogleraar aan de Erasmus Universiteit, vertelde de aanwezige volksvertegenwoordigers dat de sector veel potentie heeft, omdat binnenvaartschepen een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van files en minder belastend zijn voor het milieu dan andere vormen van vervoer. Een binnenvaartschip van circa 100 meter staat gelijk aan het vervoer met ongeveer 120 vrachtwagens. De SGP ziet hier duidelijk kansen voor de sector in Zeeland door, waar het kan, vervoer over het land te verplaatsen naar vervoer over water (modal shift). De heer Koppejan, voorzitter van Koninklijke Binnenvaart Nederland, gaf aan dat de binnenvaartsector in Zeeland de laatste decennia is verwaarloosd. Daar lijden bruggen en sluizen onder, maar ook de ondersteunende infrastructuur zoals lig- en overslagplaatsen en walstroom. De heer Van Dalfsen, werkzaam bij Veiligheidsregio Zeeland, ging in op de veiligheid van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Nu worden deze stoffen nog vaak over spoor

en weg, door of kort langs kernen vervoerd. De kans op een incident is klein, maar als het gebeurt is zo'n incident onbeheersbaar. Daar biedt de binnenvaart kansen. De kans op een groot incident is dan tot wel 100 keer kleiner.

MEER LIGPLAATSEN REALISEREN

De SGP is van mening dat de binnenvaart een belangrijke economische pijler is in Zeeland en dat we de binnenvaarders moeten koesteren. Er moeten om die reden voldoende ligplaatsen zijn, zodat onze Zeeuwse schippers ook in de weekenden op hun thuisbasis kunnen zijn. De SGP-fracties in Veere en Reimerswaal hebben reeds initiatief getoond. We roepen de collega SGP-

raadsleden in Zeeland op om ook werk te maken van extra ligplaatsen.

Naast eerder onderzoek naar het gebrek aan bijvoorbeeld ligplaatsen, heeft de provincie een grote stap voorwaarts gezet met het uitbrengen van het *Actieprogramma Binnenvaart Zeeland* in september 2024. Het actieprogramma omvat vele onderwerpen, zoals wacht- en ligplaatsen, digitalisering, doorstroming binnenvaart etc. De provincie is bezig met de voorbereiding om een extra ligplaats bij het Kanaal door Walcheren te realiseren. De SGP is blij met deze inzet.

**HEEFT U EEN VRAAG OF
OPMERKING AANGAANDE DE
BINNENVAART?**

Stuur mij gerust een berichtje via ja.rottier@zeeland.nl.

INVESTEREN IN DE MIDDEN-ZEELANDROUTE

DOOR HARRY VAN DER MAAS | GEDEPUTEERDE

Onze provincie moet goed bereikbaar zijn. Of je nu inwoner, ondernemer of toerist bent, we verplaatsen ons allemaal van A naar B. We zien dat de verkeersdruk op de Zeeuwse wegen toeneemt, ook op de Midden-Zeelandroute van Goes naar Bruinisse en Hellegatsplein. Daarnaast bereikt de Zeelandbrug over ongeveer vijftien jaar het einde van haar levensduur. Dat vraagt om actie!

Een goed hoofdwegennet is nodig voor vlotte en betrouwbare reistijden. Als er een incident/ongeval plaatsvindt op een hoofdroute, moet er een alternatieve route beschikbaar zijn. Op dit moment is er maar één snelweg in Zeeland: de A58. Als daar iets misgaat, staat alles meteen vast. De afgelopen periode hebben we dat ervaren toen er incidenten in de Vlaketunnel waren. Zeeland heeft daarom behoefte aan een tweede, goede hoofdontsluiting. Ik voer om die reden gesprekken met de minister van Infrastructuur over de Midden-Zeelandroute. Die weg moet worden verbeterd op het gebied van doorstroming (snelle reistijden) en verkeersveiligheid.

VIERBAANSWEG

De Midden-Zeelandroute is erg belangrijk voor Zeeland, voor het verkeer van zuid naar noord en weer terug. Op dit traject zijn nu al de nodige knelpunten, waardoor het verkeer te veel hinder ervaart om goed en veilig door te rijden. De provincie heeft daarom samen met het Rijk onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen. In het opgestelde *Toekomstbeeld Midden-Zeelandroute* is opgenomen dat vanaf 2040 over de hele route een 2x2-verkeersstructuur noodzakelijk lijkt te zijn, oftewel: twee rijstroken in beide richtingen. Op dit moment is het nog een zogeheten 1x2-weg, met één rijstrook per richting. De weg opwaarderen tot een vierbaansweg

heeft niet alleen impact op het landschap en op dorpen langs de route, maar vraagt ook een enorme investering. Zover is het nog niet, het Rijk houdt vooralsnog de boot af. Ik blijf echter in gesprek over de noodzakelijke investeringen in deze belangrijke hoofdroute. Een robuuste Midden-Zeelandroute draagt namelijk bij aan een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid, maar fungeert ook als alternatieve route bij stremmingen op de A58 of in de Vlaketunnel.

ZEELANDBRUG

Ook is een nieuwe brug of tunnel tussen Noord-Beveland en Schouwen-Duiveland noodzakelijk. De Zeelandbrug raakt versleten en is

14

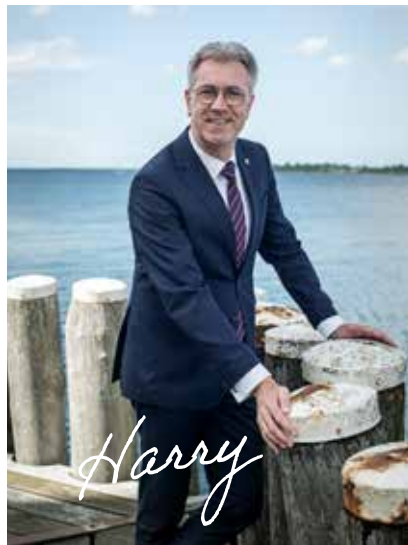
Chris Stoffer tekent samen met SGP wethouders Adrie van der Maas (Noord-Beveland) en Kees Poortvliet (Schouwen-Duiveland) en SGP-Statenlid Joan van Burg de verklaring om samen de schouders te zetten onder een goede vervanging van de Zeelandbrug. Foto: By Will Photography

niet berekend op het hedendaagse (vracht)verkeer. De brug vormt een belangrijke schakel in de Midden-Zeelandroute. Samen met het Rijk onderzoeken we de mogelijkheden voor een nieuwe oeververbinding, d.w.z. een nieuwe brug of een tunnel. De huidige Zeelandbrug kan op termijn mogelijk worden gebruikt voor fiets- en landbouwverkeer. Zover is het echter nog niet. Eerst gaan we aan de slag met het opstellen van een plan en de lobby in Den Haag om mee te betalen aan deze nieuwe verbinding.

DELTAWEG

De eerste stap in het verbeteren van de Midden-Zeelandroute is het aanpakken van de Deltaweg, het deel tussen Goes en Noord-Beveland. Het is de bedoeling om de kruispunten bij Goes en Wilhelminadorp in te richten met viaducten, zodat het verkeer goed en ongehinderd kan doorrijden.

Ook komt er een (berm)scheiding tussen de rijbanen om de veiligheid te vergroten. Daarnaast wordt er een vrij liggend fietspad aangelegd langs de gehele route, en kan landbouwverkeer gebruikmaken van de parallelle B-weg. De geraamde kosten bedragen 154 miljoen euro. In december zullen Provinciale Staten zich uitspreken over het plan.

OVER DE MIDDEN-ZEELANDROUTE

De Midden-Zeelandroute loopt van Zelzate via Terneuzen, de Westerscheldetunnel en Goes, via de Zeelandbrug naar Zierikzee en Bruinisse, en verder over Goeree-Overflakkee via knooppunt Hellegatsplein tot aan de A29. Het zuidelijke deel van de route – van Zeeuws-Vlaanderen tot aan de A58 – is al uitgevoerd als een 2x2-verbinding.

OP PAD IN ZEELAND

Om goede besluiten voor Zeeland te nemen, is het van belang om de juiste kennis te hebben. Een groot deel van die kennis halen wij uit de praktijk. Want, wie weet het beter dan de mensen die er dagelijks mee te maken hebben? Onderstaand een kleine greep uit de bezoeken van de afgelopen jaren.

NATUURHERSTEL EN STIKSTOF 1

De fractie organiseerde twee bijeenkomsten om met ondernemers uit de omgeving van de Manteling van Walcheren en de Kop van Schouwen in gesprek te gaan over het nieuwe stikstofplan dat de provincie Zeeland recent heeft gepresenteerd. Er werden veel goede ideeën geopperd die we goed kunnen gebruiken voor onze inbreng tijdens de bespreking van het Stikstofplan in Provinciale Staten.

TOEKOMSTBESTENDIGE LANDBOUW 3

De fractie ging op bezoek bij het landbouwbedrijf van Dennis Smits in Kamperland. Het was inspirerend om te horen hoe deze boer zijn bedrijfsvoering aanpast aan het veranderende klimaat, bijvoorbeeld door water op te slaan in een bassin, de bodem te verbeteren met compost en door vaste rijpaden te gebruiken om de grond gezond te houden. De SGP ziet graag dat dit soort initiatieven ondersteund worden in onze provincie.

BOUW KERNCENTRALES 2

We bezochten de twee locaties die in beeld zijn voor de nieuw te bouwen kerncentrales. De impact van twee nieuwe kerncentrales op het gebied zal groot zijn. We spraken met inwoners uit de Paulinapolder bij Biervliet en Borssele om te luisteren naar hun zorgen en verhalen.

BOUWSECTOR 4

De SGP is van mening dat elke Zeeuw in zijn of haar dorp moet kunnen blijven wonen, dichtbij familie, vrienden en mantelzorgers. Ook voor de leefbaarheid is dit cruciaal. Tijdens een werkbezoek aan Bouwend Zeeland op locatie bij bouwbedrijf Joziassse, lieten we ons informeren over actuele thema's in de bouwsector: het stimuleren van jongeren om een bouwopleiding te kiezen, de regelgeving omtrent de verduurzaming van gebouwen, stikstof en de Kaderrichtlijn Water.

ZORG

Tijdens een bezoek aan zorgcentrum Eben-Haëzer in Middelburg werden we geïnformeerd over de toenemende zorgkloof en welke oplossingen deze kloof kunnen verkleinen. Er komen steeds meer ouderen die zorg nodig hebben, terwijl er een tekort aan personeel is in de zorg. De SGP zet zich in voor een goede samenwerking tussen zorginstellingen en voor leefbare buurten met voldoende seniorenwoningen, zodat mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

VISSERIJ

De SGP is trots op de visserijsector die zo kenmerkend is voor Zeeland. Samen met Europarlementariër Bert-Jan Ruissen voeren we op een kotter naar een oesterperceel in de Oosterschelde om ons te laten informeren over de uitdagingen van de oesterkweek. Daarna gingen we tijdens een visserijborrel in gesprek met aanwezige vissers over de grilligheid van de natuur, de gevolgen van bepaald beleid in de praktijk en andere actualiteiten.

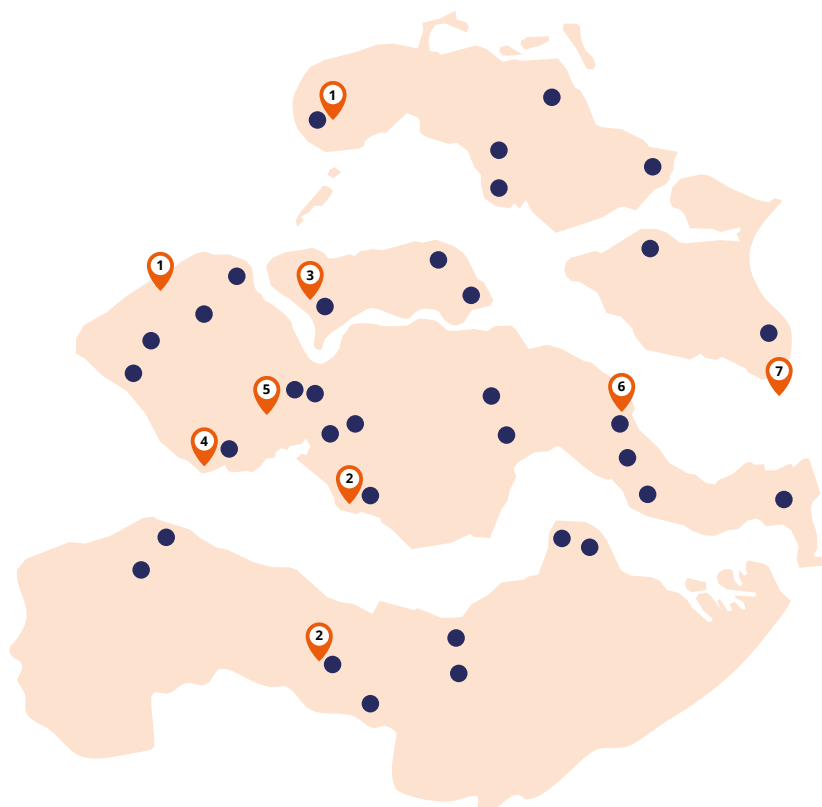

ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

Samen met de ChristenUnie brachten we een bezoek aan boswachter Erik de Jonge. Hij vertelde over de problemen van ondermijnende criminaliteit en pleitte voor meer toezicht in het buitengebied. De SGP steunt dit van harte en pleit hier ook al lange tijd voor.

AFGELEGDE WERKBEZOEKEN IN DE HUIDIGE BESTUURSPERIODE

In dit artikel beschreven werkbezoeken

Overige afgelegde werkbezoeken

Wilt u ons als ondernemer graag meer vertellen over uw bedrijf en de uitdagingen waar u mee te maken hebt? Of wilt u als inwoner met ons in gesprek over onderwerpen die u raken, bijvoorbeeld het openbaar vervoer, de leefbaarheid in uw dorp of stad, de economie of cultuur? De SGP komt graag bij u langs! Neem gerust contact met ons op. Kijk op pagina 27 voor onze contactgegevens.

MEER HUIZEN EN MINDER GEVAARLIJKE STOFFEN OVER SPOOR

DOOR HAROLD VAN DE VELDE | STATENLID

Elk jaar is het mogelijk om de Zeeuwse Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2024 opnieuw tegen het licht te houden. In de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening is vastgelegd welke regels er in de provincie gelden voor de fysieke leefomgeving. De SGP-Statenfractie maakt hier altijd serieus werk van.

MEER HUIZEN VOOR ZEEUWEN

Zeeland kampt, net als de rest van Nederland, met een groot tekort aan huizen. Onderzoek van ABF Research laat zien dat er in 2023 meer dan 4.000 huizen te weinig waren in Zeeland. Daarom is er afgesproken dat er tot 2030 16.500 huizen bij moeten komen in Zeeland.

Op nadrukkelijk verzoek van de SGP wordt het in de toekomst makkelijker om huizen te bouwen aan de rand van dorpen en steden. Ook heeft de verantwoordelijk gedeputeerde beloofd dat hij meer tijd gaat vrijmaken voor mensen die tegen problemen aanlopen bij het bouwen van huizen door de provinciale regels. Hij heeft in 2025 diverse keren een spreekuur georganiseerd voor Zeeuwen om samen te kijken naar oplossingen en ook zijn opvolger

hoopt dit in het komende jaar te blijven doen. Zo hopen we dat nieuwe huizen sneller gebouwd kunnen worden.

Helaas zorgt de landelijke regelgeving met betrekking tot stikstof voor beperkingen bij woningbouw. Er wordt gewerkt aan versoepeling, zodat er tijdens de bouw iets meer stikstof mag vrijkomen. Dat zou veel projecten weer op gang kunnen helpen. Zeeland werkt ondertussen aan een eigen pakket met maatregelen, zodat projecten in de tussentijd waar mogelijk opgestart en afgemaakt kunnen worden.

MEER HUISVESTING VOOR ARBEIDSMIGRANTEN

In Zeeland zijn er veel hardwerkende arbeidsmigranten, bijvoorbeeld in de boomgaarden of in de kassen. Deze mensen zijn onmisbaar voor de Zeeuwse economie en daarom is het belangrijk dat ook zij een goede plek

18

HEEFT U GOEDE IDEEËN OM REGELS AAN TE PASSEN OF JUIST TOE TE VOEGEN?

Elk jaar publiceert de Provincie Zeeland aangepaste regels, vaak rond de zomer. Vervolgens moeten Provinciale Staten in november/december de regels goedkeuren, afkeuren of bijstellen. Uw input wordt altijd gewaardeerd!

U kunt contact met mij opnemen via
h.vd.velde@zeeland.nl

hebben om te wonen. Uit onderzoek uit 2019 bleek dat er in Zeeland plek bij moest komen voor minstens 2.340 arbeidsmigranten, maar daar is tot nu toe weinig aan gedaan. De SGP heeft een motie ingediend waarin het college van Gedeputeerde Staten wordt opgedragen om samen met gemeenten en bedrijven plannen te maken om vanaf 2026 centrale locaties voor huisvesting te realiseren dat goed en netjes is geregeld. Zo zorgen we goed voor de mensen die hard voor ons werken én maken we losse woningen in woonwijken vrij voor andere doelgroepen. De motie werd door een overgrote meerderheid van Provinciale Staten aangenomen.

MINDER GEVAARLIJKE STOFFEN OVER HET SPOOR

Op dit moment rijden er veel treinen door Zeeland met gevaarlijke stoffen, zoals ammoniak en waterstof. De verwachting is dat dit de komende jaren alleen nog maar meer gaat gebeuren. Dit is gevaarlijk, vooral omdat er in Zeeland veel huizen dicht bij het spoor staan. Als er iets misgaat, kunnen de gevolgen groot zijn. De SGP heeft, met steun van andere partijen, een amendement ingediend om het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor te verminderen. Waar mogelijk moeten deze stoffen via buisleidingen of over water worden vervoerd. Hiermee wordt voorkomen dat gevaarlijke stoffen in de buurt van dorpen of steden worden vervoerd. Zo wordt Zeeland een stukje veiliger en hoeven de Zeeuwen zich minder zorgen te maken. Ook dit amendement werd met steun van alle partijen aangenomen.

IDEE SGP BLIJKT SCHOT IN DE ROOS

DOOR HENRY JACOBSE

Boeren, ondernemers en inwoners met bouwplannen kunnen sinds begin 2025 terecht bij gedeputeerde Dick van der Velde. In zijn werkkamer in Middelburg ontvangt hij elke maand inwoners of ondernemers die vragen, opmerkingen of zorgen hebben over het provinciaal beleid op het gebied van ruimte, woningbouw, milieu, toerisme en recreatie. De spreekuren blijken een succes.

Aanleiding voor dit initiatief is een motie van SGP-Statenlid Harold van de Velde, die in december 2024 werd aangenomen in Provinciale Staten. In die motie staat dat veel plannen vastlopen, omdat regels onduidelijk zijn of te strak worden toegepast. Soms is niet eens duidelijk of het probleem bij de gemeente ligt of bij de provincie. Dat leidt tot onnodige frustratie, terwijl het idee zelf vaak prima is. Soms blijkt er meer mogelijk dan gedacht. Van der Velde vindt het belangrijk om te kijken naar wat wél kan. Niet alles lukt, maar elk idee wordt serieus genomen. Mensen krijgen antwoord, aandacht en uitleg.

De eerstvolgende spreekuren kunt u vinden op www.zeeland.nl. Aanmelden kan eenvoudig via secgs4@zeeland.nl.

ZEEUWSE FAMILIEDAG IN BEELD

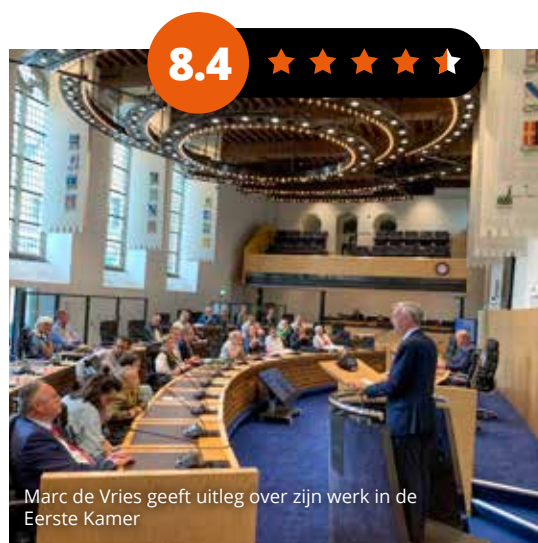
DOOR HENRY JACOBSE

Op zaterdag 7 juni 2025 kwamen veel Zeeuwse SGP-leden naar het provinciehuis in Middelburg. Het is fijn om te merken dat u zo betrokken bent bij ons werk en dat we met u in gesprek konden gaan.

Bezoekers konden een kijkje nemen in het Provinciehuis, spreken met onze fractieleiden en gedeputeerde en meegaan met een wandeling of rondvaart door Middelburg. Ook Europarlementariër Bert-Jan Ruissen en Eerste Kamerlid Marc de Vries waren erbij. Jong en oud ging enthousiast naar huis. De dag kreeg een mooi cijfer: gemiddeld een 8,4!

Ontvangst met een bakje koffie en een Zeeuwse bolus

Marc de Vries geeft uitleg over zijn werk in de Eerste Kamer

Harry van der Maas vertelt over zijn werk voor Zeeland

Stadswandeling door het centrum van Middelburg

Jonge bezoekers luisteren aandachtig in de Statenzaal

Vanaf het water ziet Middelburg er weer heel anders uit

Bert-Jan Ruissen krijgt een Zeeuwse lekkernij als dank voor zijn komst

VISSERS VERDIENEN DUIDELIJK TOEKOMSTPERSPECTIEF

DOOR HANS ROTTIER | STATENLID

De SGP is trots op de visserijsector die zo kenmerkend is voor Zeeland. Vissers zijn belangrijk voor de voedselvoorziening en moeten daarom voldoende toekomstperspectief hebben. Daar zetten we ons al sinds jaar en dag voor in. We hebben tijdens de werkbezoeken aan visserijbedrijven en gesprekken met vissers gezien en gehoord wat het overheidsbeleid met deze bedrijven doet. Het beleid moet zo gemaakt worden, dat vissers een goede boterham kunnen verdienen.

VERGUNNING VOOR GARNALENVISSERIJ IN KUSTGEBIEDEN

De garnalenvisserij maakt reeds lange tijd deel uit van de Zeeuwse samenleving en deze bedrijfstak kreeg het de afgelopen jaren zwaar te verduren. Door natuurorganisaties werd aangedrongen op het verbieden van garnalenvisserij in de kustgebieden. Dat is onnodig en ongewenst en was voor de SGP-Statenvructie aanleiding voor een motie die oproept tot een duidelijk toekomstperspectief voor deze mooie vorm van visserij. De SGP vindt het onacceptabel dat deze vissers klem gezet worden en hun dagelijkse broodwinning – en die van vele andere gezinnen – feitelijk wordt afgenomen. De huidige situatie is dat de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur een definitieve vergunning heeft verleend voor garnalenvisserij in natuur- en kustgebieden (Waddenzee en Noordzeekust) voor een periode van ca. twintig jaar. De SGP is blij met deze ontwikkeling. De vissers verdienen een duidelijk toekomstperspectief.

SCHAAL- EN SCHELDPDIERSECTOR EN DE OOSTERSCHELDE

De Oosterschelde is een belangrijk vis- en kweekgebied voor mosselen, oesters en kreeften. In 2024 werd een massale sterfte waarneembaar in met name

de mosselpercelen. Dat is zorgelijk en bedreigt het voortbestaan van deze sector. Inmiddels is een onderzoek gestart en de SGP-Statenvructie dringt, naast zorgvuldigheid, aan op snelheid in dergelijke onderzoeken. Het blijkt dat de natuur onvoorspelbaar is, want dit jaar is een kentering waarneembaar.

Het storten van staalslakken bij oeverbestorting vindt de SGP geen goed idee en heeft er meerdere keren aandacht voor gevraagd. Temeer omdat er alternatieven zijn en momenteel is het ontbreken van kreeften in de Oosterschelde een belangrijk aandachtspunt. De vissers kennen het gebied het beste en zij hebben grote zorgen en bezwaren tegen het gebruik van staalslakken in de Wester- en Oosterschelde. Het is onvoldoende bekend wat de effecten van het storten van staalslakken zijn. Onderzoeken wijzen uit dat het in het water minder erg is dan op het land, maar we weten niet precies wat de schade is. In dat water groeit wel de boterham van de visser.

HEEFT U EEN VRAAG OF OPMERKING OVER HET BELEID VOOR DE VISSERIJSECTOR? Stuur mij gerust een berichtje via ja.rottier@zeeland.nl.

KERNCENTRALE TE KOOP, WIE BIEDT?

DOOR WIM KOK | STATENLID

De provincie Zeeland is via energiebedrijf ZEH deels eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Al jaren zegt de SGP dat het beter is als de landelijke overheid de kerncentrale overneemt. Hoe staat het er nu voor?

HET RIJK IS AAN ZET

Omdat het klimaat verandert, wil Nederland overstappen op schonere stroom. Kerncentrales kunnen stroom leveren als de zon niet schijnt en de wind niet hard genoeg waait. De SGP is daar positief over. De kerncentrale in Borssele is daarom belangrijk voor heel Nederland. Dan is het niet gepast als een provincie de kerncentrale beheert. Dat is een taak voor de landelijke overheid. Gelukkig denkt Den Haag daar nu ook zo over. Net voor de zomer bracht het Rijk een eerste, niet-bindend bod uit op de kerncentrale. De SGP vindt dat een goede stap, maar houdt het wel scherp in de gaten. Het belang van Zeeland moet voorop blijven staan.

ONZE VOORWAARDEN

De SGP vindt het prima als Zeeland de kerncentrale voor 'één euro' aan het Rijk verkoopt. Maar dan wél onder twee voorwaarden:

1

De provincie en andere betrokken Zeeuwse overheden mogen geen enkel risico meer lopen. Alles moet naar het Rijk.

2

Het geld dat ZEH de afgelopen jaren heeft opgebouwd – meer dan één miljard euro – moet in Zeeland blijven. Dat is bedoeld voor plannen en projecten in de provincie.

NIET ZOMAAR TEKENEN

Het is belangrijk dat de SGP dit proces goed kan blijven volgen. Samen met andere partijen vroegen we aan het provinciebestuur om daarbij betrokken te blijven. Dat is lastig, omdat er nu nog veel vertrouwelijk is. Dat snappen we. Maar de SGP zet niet zomaar haar handtekening. Eerst moet vast staan dat alles klopt. De SGP houdt het scherp in de gaten. Voor Zeeland. En voor u.

RUIMTE BIEDEN OM TE BOEREN

DOOR HANS ROTTIER | STATENLID

De landbouw is in Zeeland een belangrijke sector, denk o.a. aan de fruitteelt en uienteelt met alle bijbehorende werkgelegenheid. In de sector zijn momenteel veel veranderingen gaande. Denk aan het verminderen van het gebruik van kunstmest en gewasbeschermingsmiddelen, meer aandacht voor planten en dieren, kortere lijnen tussen boer en bord. De landbouw moet veranderen, dat is onvermijdelijk. De consument wil het, de overheid wil het, veel boeren willen het ook. Al die veranderingen moeten voor boeren echter wel rendabel zijn. En daar zit vaak het probleem. Overheden spelen daar een belangrijke rol in met hun beleid.

(JONGE) BOEREN MOETEN VOORUIT KUNNEN

Een van de punten waar de provincie over gaat, is het vaststellen van de verordening van Europese landbouwsubsidies. De SGP is blij dat in deze verordening het steunpercentage voor jonge boeren verhoogd is van 70% naar 80%. Hierdoor wordt het voor landbouwers aantrekkelijker om investeringen te doen. We zijn recent op werkbezoek geweest bij een jonge boer die met zijn bedrijf vooruit wil en de mogelijkheden die er zijn, zoveel mogelijk benut. Bijvoorbeeld het rijden op een trekker met rupsbanden waarbij het contactoppervlak met de ondergrond anders verdeeld wordt, zodat minder land 'platgereden' wordt. Het is mooi om te zien dat boeren kansen willen benutten. De SGP-Statenvructie is van mening dat die ruimte geboden moet worden, zodat er een goed toekomstperspectief voor deze prachtige sector is.

WATERINLAAT KAPELSE EN YERSEKE MOER

De belangen van landbouw en natuur hoeven niet te botsen, maar het betekent wel dat bepaalde ruimte gegund moet worden. Een voorbeeld is de Yerseke en Kapelse Moer. Het voornemen van de provincie is om zout water van het kanaal door Zuid-Beveland in te laten in beide Moeren in periodes van extreme droogte. De

SGP-fractie vindt dat geen goed idee, omdat onvoldoende bekend is wat het effect is op de landbouw. Daarnaast lopen er (succesvolle) proeven met pompen (op zonnepanelen) en kunnen er wellicht andere maatregelen benut worden, zoals het uitbaggeren van sloten en kreken, aanpassing van het waterpeil, etc.

GANZENBEHEER

Bij een goed natuurbeluid hoort ook het beheer daarvan. Dat betekent dat als de ganzenpopulatie explosief groeit en de schade voor de boeren oploopt, er terecht gekeken wordt naar het extra bejagen van de ganzen. Hoewel er een schaderegeling bestaat, is dat de omgekeerde wereld. Schade aan landbouwgewassen moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Een landbouwer zit niet te wachten op schadecompensatie regelingen met alle bijbehorende administratie, maar wil zijn oogst van het land kunnen halen.

HEEFT U EEN VRAAG OF OPMERKING OVER HET LANDBOUWBELEID? Stuur mij gerust een berichtje via ja.rottier@zeeland.nl.

ONDERWIJS IN ZEELAND VERDER VERBETEREN

DOOR KEES VAN DEN BERGE | STATENLID

Goed onderwijs en onderzoek zijn onmisbaar in Zeeland. De SGP wil voor zoveel mogelijk jongeren een passende opleiding bieden en probeert daarin haar steentje bij te dragen. Gedeputeerde Harry van der Maas heeft zich de afgelopen tien jaar nadrukkelijk ingezet voor verbetering van het onderwijs. Zijn inzet is niet onverdienstelijk gebleven.

In 2015 is een uniek samenwerkingsverband van bedrijven, scholen en overheden gestart: Campus Zeeland. Later is in Vlissingen het Delta Climate Center opgericht, waar studenten en onderzoekers samen werken aan oplossingen voor bijvoorbeeld wateroverlast

In Middelburg is inmiddels het Joint Research Center gestart. Ook is het groene onderwijs, dat vanwege de sluiting van het Edudelta College in 2018 dreigde te verdwijnen, gebleven in Zeeland.

10.000 studenten een mbo-opleiding aan bijvoorbeeld het Scalda en het Hoornbeeck College. Belangrijk hierbij is om een sterke aansluiting te realiseren tussen het primair en het voorgezet onderwijs en vervolgens het mbo en hbo in Zeeland. De regionale arbeidsmarkt vraagt voor diverse sectoren mensen. Veel mensen zijn de komende jaren immers nodig voor bijvoorbeeld de zorg en in de techniek!

WAT WIL ZEELAND IN 2035?

Ook de komende tien jaar moet er blijvend aandacht zijn voor de verdere verbetering van het onderwijs. In de *Strategische Onderwijs- en Onderzoekagenda 2025-2035* zijn vijf doelen geformuleerd:

24 JONGEREN MET VAKGERICHTE KENNIS ZIJN ONMISBAAR

Voor Zeeland is het mbo, het middelbaar beroepsonderwijs heel belangrijk. In 2024 volgden ruim

**HEEFT U EEN IDEE OVER HET
VERDER VERBETEREN VAN HET
ONDERWIJS IN ZEELAND? Stuur mij
gerust een e-mail: clm.vd.berge@zeeland.nl**

1

GOED SAMENWERKEN

Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheden werken goed samen, zodat ingespeeld wordt op de behoeften van de Zeeuwse arbeidsmarkt.

2

OPLEIDINGEN VOOR IEDEREEN

Om talent onder jongeren te behouden, wordt gezorgd voor voldoende scholingsaanbod, zodat studenten in Zeeland kunnen blijven studeren of naar Zeeland komen om te studeren.

3

PRAKTIJKGERICHT HOGER ONDERWIJS

Er wordt ingezet op voor Zeeland belangrijke sectoren, zoals water, energie en voedsel, zorg, techniek en toerisme. Zo wordt gezorgd voor een goed opgeleide beroepsbevolking en voldoende regionale arbeidskrachten.

4

CAMPUSSEN IN HEEL ZEELAND

Er worden campussen gerealiseerd op diverse plekken in de provincie waar veel aandacht is voor innovaties rondom belangrijke transitie. Zodat Zeeland een proeftuin wordt voor duurzame innovaties op het gebied van water, energie en voedsel.

5

PLEKKEN VOOR NIEUWE IDEEËN

Er wordt gestreefd naar wetenschappelijk (master) onderwijs en onderzoek. Door academische kennis te koppelen aan praktijkgerichte projecten in de regio, zoals bijvoorbeeld het Delta Climate Center, maar ook in de zorg, groeit Zeeland uit tot een kenniscentrum voor duurzame innovaties.

OUDE DOSSIERS

DOOR JOAN VAN BURG | FRACTIEVOORZITTER

Sommige onderwerpen waren jaren groot nieuws. Er werd veel over gepraat en beloofd. Daarna bleef het vaak stil. Wat is ervan terecht gekomen? In dit artikel een aantal van die oude plannen op een rij.

25

WIND IN DE ZEILEN

Jaren geleden zou er een marinierskazerne in Zeeland komen, maar dat ging niet door. In plaats daarvan kwam er een compensatiepakket: *Wind in de Zeilen*. Een belangrijk doel daarvan is het creëren van werkgelegenheid in Zeeland, wat immers met de komst van de marinierskazerne ook zou komen. Veel van die plannen zijn al uitgevoerd. Zo kwam er extra steun voor hoger en universitair onderwijs in Zeeland, werd een kenniscentrum

voor ondermijnende criminaliteit opgericht in Vlissingen en zijn er afspraken gemaakt over een betere treinverbinding met de Randstad. Een ander belangrijk plan is de bouw van een streng beveiligde gevangenis (EBI) bij Ritthem, op de plek waar de marinierskazerne zou komen.

VINGER AAN DE POLS HOUDEN

De SGP vindt het belangrijk dat alle afspraken uit het compensatiepakket *Wind in de Zeilen* nagekomen worden en dat het tijdspad daarvan bewaakt wordt. Er kunnen omstandigheden zijn waardoor projecten vertraging oplopen, maar dat mag niet omdat er geen geld, aandacht of urgentie meer voor is. Met de steeds wisselende kabinetten en het voortschrijden van de tijd is het belangrijk om Den Haag er aan te blijven herinneren dat

de gemaakte afspraken nagekomen moeten worden. En dat kost energie. Met regelmaat hebben wij dan ook het gesprek met de verantwoordelijk gedeputeerde over de voortgang.

En wat minstens zo belangrijk is, is dat projecten die met geld uit het compensatiepakket gerealiseerd zijn, na verloop van jaren ook blijven bestaan. Het extra hoger onderwijs dat gekomen is, mag niet verdwijnen na verloop van tijd. Zeeuwse jongeren hebben het hard nodig. Dat is een aspect waar de SGP kritisch op is. Alle mooie plannen en projecten moeten niet na een paar jaar weer stoppen, ook niet bij een beetje tegenwind. Nog genoeg werk aan de winkel dus. Meer informatie staat op www.windindezeilen.nl

Het Delta Climate Center is één van de onderdelen in het compensatiepakket.

DELTAPLAN ZOET WATER

Met bijna elke droge zomer wordt het tekort aan zoet water in Zeeland groter. Een aantal jaar geleden heeft de provincie Zeeland daarom het *Zeeuws Deltaplan Zoet Water* in gang gezet. Een groot plan met allerlei onderzoeken en projecten. De afgelopen jaren is er veel onderzoek gedaan naar oplossingen. Denk aan regenwater opslaan in bassins, voorzichtig omgaan met zoetwaterbronnen in de bodem of zuinige manieren van irrigatie. Of denk bijvoorbeeld aan de helikopter met meetapparatuur die vanuit de lucht onderzoek heeft gedaan naar de aanwezigheid van zoetwaterbellen in de bodem. Het is nu belangrijk dat projecten opgeschaald worden en dat de opgedane kennis wordt gedeeld. Dat lukt steeds beter. Steeds meer boeren leggen bijvoorbeeld bassins aan waarin regenwater wordt opgevangen voor droge periodes. Hiervoor is ook geld beschikbaar via subsidies. Andere agrariërs zijn erachter gekomen dat onder een van hun percelen op grote diepte een zoetwaterbel zit. Die kunnen daar nu met gezond boerenverstand gebruik van maken om te beregenen.

EXTERNE AANVOER

Ook wordt gekeken hoe bepaalde delen van Zeeland extra zoet water kunnen krijgen, bijvoorbeeld via pijpleidingen uit andere gebieden. Denk aan Schouwen-Duiveland of delen van Reimerswaal. Maar zulke plannen kosten tientallen miljoenen euro's en dat geld is er nog lang niet allemaal. Het project om zoet water vanuit het Volkerak-Zoommeer verder Reimerswaal in te krijgen, is een van de verst gevorderde grote plannen. Maar ook hier is nog veel geld nodig om het rond te krijgen.

De Zeeuwse SGP-Statenfractie is van mening dat we er alles aan moeten doen om zoet water vast te houden en externe aanvoer zoveel mogelijk in moeten zetten. De Zeeuwse bodem is uitermate vruchtbaar. We zijn een van de grootste land- en tuinbouwprovincies met vele mooie teelten. Zoet water is daarom van groot belang. Overigens niet alleen voor de land- en tuinbouw, maar ook voor de natuur. In natuurgebieden is veelal een tekort aan zoet water minstens zo'n groot probleem (drukfactor) als andere zaken zoals stikstof. Als zoet water een groot deel van het jaar beschikbaar is, dan is het voor boeren ook veel makkelijker om te zorgen dat er minder stikstof in de omgeving terecht komt. Dus ook voor het stikstofdossier is zoet water van groot belang. Meer weten: www.zeeland.nl/water/zeeuws-deltaplan-zoet-water

WESTERSCHELDE

Over de Westerschelde wordt al tientallen jaren gepraat. De Westerschelde is in het verleden dieper gemaakt voor de scheepvaart naar Antwerpen. Dat had gevolgen voor de natuur. In 2005 kwamen er afspraken om de natuur te herstellen op basis van adviezen van deskundigen: het *Natuurpakket Westerschelde*. Zeeland voerde projecten uit zoals Waterdunen en natuurgebieden bij het Zwin en Perkpolder. Deze plannen zijn nu afgerond.

Ondanks alle maatregelen gaat de natuur er nog steeds op achteruit volgens deskundigen. In sommige plannen wordt daarom geopperd om nog 2.400 hectare extra landbouwgrond onder water te zetten. Voor de SGP is ontpoldering geen optie. Verbetering moet gezocht worden binnen de bestaande grenzen van de Westerschelde. Daarom is het nodig om de eerdere afspraken uit 2005 met Vlaanderen opnieuw te bekijken. De rivier wordt steeds gebaggerd om diep genoeg te blijven. De vraag is of dat niet te veel invloed heeft op de natuur. Alertheid blijft nodig om toekomstige ontpoldering te voorkomen!

ONZE MENSEN

HARRY VAN DER MAAS
GEDEPUTEERDE

🏠 Aagtekerke

PORTEFEUILLES:

Mobiliteit, Cultureel erfgoed, Bestuur,
Leefbaarheid, Onderwijs, Zorg,
Facilitaire en juridische zaken, Inkoop,
IPO-bestuur

0118 – 63 13 23
aj.vd.maas@zeeland.nl

JOAN VAN BURG
FRACTIEVOORZITTER

🏠 Terneuzen

PORTEFEUILLES:

Bestuurlijke organisatie, Criminaliteit
en ondermijning, Interne organisatie,
Ruimtelijke omgeving en stikstof,
Zoet water, Deltawateren

06 – 42 80 70 93
jj.v.burg@zeeland.nl

HAROLD VAN DE VELDE
STATENLID

🏠 Zoutelande

PORTEFEUILLES:

Milieu, Natuur en Landschap,
Energietransitie, Wonen,
Omgevingswet, Bouw kerncentrales,
Zeeland 2050

06 – 10 12 74 94
h.vd.velde@zeeland.nl

27

KEES VAN DEN BERGE
STATENLID

🏠 Burgh-Haamstede

PORTEFEUILLES:

Cultuur en leefbaarheid, Onderwijs,
Energie en Klimaat, Infrastructuur
en verkeersveiligheid, Mobiliteit en
Openbaar Vervoer

06 – 13 76 05 84
clm.vd.berge@zeeland.nl

HANS ROTTIER
STATENLID

🏠 Yerseke

PORTEFEUILLES:

Economie, Werkgelegenheid en
arbeidsmarkt, Landbouw, Visserij,
Binnenvaart, Recreatie en toerisme

06 – 15 87 49 14
ja.rottier@zeeland.nl

WIM KOK
STATENLID

🏠 Middelburg

PORTEFEUILLES:

Financiën, ZEH (PZEM), Rekenkamer,
N.V. Westerscheldetunnel,
Waterschapsbank N.V.,
N.V. Economische Impuls,
aandeelhouderschap Stedin en
North Sea Ports

06 – 53 17 37 32
wh.kok@zeeland.nl

QUIZ

1. HOE LANG IS HARRY VAN DER MAAS POLITIEK ACTIEF VOOR DE SGP IN ZEELAND?

- a) 8 jaar
- b) 12 jaar
- c) 18 jaar

2. HOEVEEL EXTRA GELD WORDT ER TOT 2027 JAARLIJKS BESCHIKBAAR GESTELD VOOR HET BEHOUD VAN ZEEUWS CULTUREEL ERFGOED?

- a) 0,7 miljoen euro
- b) 1,2 miljoen euro
- c) 2 miljoen euro

3. DE SGP IS VAN MENING DAT DE KERNCENTRALE AAN HET RIJK VERKOCHT MAG WORDEN VOOR...

- a) 1 euro
- b) 1,3 miljoen euro
- c) 1,5 miljoen euro

4. OVER WELK ONDERWERP ORGANISEERDE DE SGP-STATEN-FRACTIE IN SEPTEMBER 2024 EEN SYMPOSIUM?

- a) Museumbeleid
- b) Visserij
- c) Goederenvervoer over water

5. DANKZIJ EEN AMENDEMENT VAN DE SGP MAG EEN GAT IN EEN BEBOUWINGSLINT BUITEN DE BEBOUWDE KOM, OPGEVULD WORDEN MET ... WONING(EN).

- a) Een
- b) Twee
- c) Drie

6. IN WELK GEBIED WIL DE PROVINCIE ZOUT WATER INLATEN, WAAR DE SGP TEGEN IS?

- a) Volkerak Zoommeer
- b) Waterdunen
- c) Kapelse en Yerseke Moer

7. HOEVEEL GEDEPUTEERDEN HEEFT DE SGP IN ZEELAND GEHAD SINDS DE OPRICHTING VAN DE PARTIJ?

- a) Twee
- b) Drie
- c) Vier

8. VAN WIE ZIJN DEZE SCHOENEN?

- a) Hugo de Jonge
- b) Wim Kok
- c) Joan van Burg

9. WIE WOONT ER OP WALCHEREN EN DRAAGT DEZE SCHOENEN?

- a) Hugo de Jonge
- b) Wim Kok
- c) Harry van der Maas

10. MET WELK CIJFER BEOORDEELDEN BEZOEKERS DE FAMILIEDAG VAN SGP ZEELAND?

- a) 8,4
- b) 8,7
- c) 9,1

11. OP WELKE DATUM EN IN WELKE STAD WERD DE SGP OPRICHT?

- a) Op 5 juli 1922 in Den Haag
- b) Op 24 april 1918 in Middelburg
- c) Op 9 april 1919 in Rotterdam

12. WIE SCHREEF ER ROND ZIJN VIJFTIENDE JAAR BRIEVEN NAAR MINISTERS IN DEN HAAG?

- a) Harold van de Velde
- b) Harry van der Maas
- c) Kees van den Berge

13. WELKE ONDERWIJSINSTELLINGEN ZIJN IN HET AFGELOPEN DECENNIUM OPRICHT, DANKZIJ DE INZET VAN O.A. DE SGP?

- a) Campus Zeeland, Delta Climate Center, Joint Research Center
- b) Campus Zeeland, Hoornbeeck College, Edudelta College
- c) Strategisch Kenniscentrum Ondermijnende Criminaliteit, NIOZ

Stuur uw antwoorden voor D.V. zaterdag 24 januari 2026 naar sgpzeeland@gmail.com of per post naar SGP Zeeland, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg en maak kans op een leuke prijs. De winnaars worden via onze sociale media bekend gemaakt en krijgen persoonlijk bericht.